

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-15

SBN 2024-12-17

Diarienummer SBF-2024-01164

Handläggare

Kajsa Högenå

Telefon: 031-368 26 88

E-post:

Kajsa.hogena@stadsbyggnad.goteborg.se

Svar på remiss trafikförsörjningsprogram 2026-2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns
2. Stadsbyggnadsförvaltningens svar på remiss översänds till Göteborgsregionen (GR) som yttrande över remissen

Sammanfattning

Remissen är sänd från Västra Götalandsregionen till Göteborgsregionen som i sin tur begärt in inspel från medlemskommunerna. Stadsbyggnadsnämnden har fått remissen för direkt besvarande till GR. För remissvaret har synpunkter hämtats in från stadsmiljöförvaltningen. Även Göteborg & Co har inkommit med synpunkter.

Innehållet i förslag till nytt trafikförsörjningsprogram bedöms som genomarbetat och angeläget samt att målen i stort har samma inriktning som många av Göteborgs Stads mål, exempelvis vad gäller tillgänglighet och hållbart resande. Bedömningen är dock att ambitionsnivån är för låg.

Det framgår tydligt i programmet att det under programperioden råder ekonomisk återhållsamhet. I remissvaret lyfts förståelse för de ekonomiska utmaningarna, men också en stor oro kring vad detta innebär för möjligheterna att möta miljö- och klimatmålen till 2030 och möjligheterna att trafikförsörja den växande staden. Göteborgs Stad poängterar därför vikten av en nära och transparant samverkan i planeringen framåt, både på kort och lång sikt, så att planering och utbyggnad av infrastruktur för kollektivtrafik, och möjlighet att trafikera den, går i takt.

Förslaget till nytt trafikförsörjningsprogram, tillsammans med förslaget för ny Strategisk plan för kollektivtrafik på jämlika villkor, innebär en kraftfull utveckling för arbetet med den sociala dimensionen kopplats till kollektivtrafik. Göteborgs Stad ser detta som mycket positivt, men trycker på behovet av ytterligare utveckling kring socioekonomiska perspektiv då det upplevs som fortsatt eftersatt.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Trafikförsörjningsprogrammet i sig innebär inget ekonomiskt åtagande för Göteborgs Stad. I remissen lyfts ett antal områden där samverkan kopplat till kollektivtrafik behöver utökas, detta bedöms i dagsläget vara möjligt inom stadens befintliga ram. I remissvaret

belyses att den gemensamma Målbild Koll2035 är underfinansierad och vikten av samverkan för att hitta finansieringsformer för de åtgärder som ingår i Målbild Koll2035.

Bedömning ur ekologisk dimension

Västra Götalandsregionens klimatmål är att minska koldioxidutsläppen inom regionen med 80 procent till 2030 jämfört med år 1990. I Länsstyrelsens senaste miljömålsuppföljningen, Miljömålsbedömning 2023, visade att utsläppen hittills minskat med 17,6 procent och det konstateras att omställningstakten behöver öka kraftigt för att målen ska kunna nås. Den näst största utsläppskällan av koldioxid är transporter och en viktig åtgärd för att minska klimatpåverkan från transporter, framför allt på så kort tid som till måläret 2030, är att minska biltrafiken och öka resandet med gång, cykel och kollektivtrafik. En kollektivtrafik som är attraktiv, med bra utbud och god kvalitet är därför en förutsättning för att kunna minska klimatpåverkan från transporter i Västra Götaland. I trafikförsörjningsprogrammet föreslås inte några nya större satsningar, utan tillgängligheten ska i stora delar utvecklas genom resurseffektiva lösningar och inom de budgetramar som regionfullmäktige beslutar. I hållbarhetsbedömningen av trafikförsörjningsprogrammets remissversion bedöms programmet ha ”möjlighet till positiv påverkan” avseende minskad klimatpåverkan, men det anges inte hur potentialen står sig i förhållande till vad som krävs för att nå regionens klimatmål. Det är därför mycket svårt att se att inriktningen i trafikförsörjningsprogrammet kommer leda till den kraftigt ökade omställningstakt som miljömålsuppföljningen beskriver är nödvändig för att nå regionens klimatmål. Programmets ambition för att bidra till en hållbar utveckling ur det ekologiska perspektivet bedöms därför som för låg.

Bedömning ur social dimension

Förslaget till nytt trafikförsörjningsprogram, tillsammans med förslaget för ny Strategisk plan för kollektivtrafik på jämlika villkor, innebär en kraftfull utveckling för arbetet med den sociala dimensionen kopplats till kollektivtrafik. I remissvaret poängteras dock behov av att ytterligare utveckling kring socioekonomiska perspektiv då det bedöms inte vara omhändertaget på ett likvärdigt sätt.

Bilagor

1. Stadsbyggnadsförvaltningens svar på remiss trafikförsörjningsprogram 2026-2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi
2. Trafikförsörjningsprogram 2026-2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi – remissversion
3. Remissbrev och sändlista remissinstanser
4. Strategisk inriktning för trafikförsörjningsprogrammet
5. Hållbarhetsbedömning av remissversionen
6. Prövning av barnets bästa
7. Sammanställning samråd - Inför framtagande av Remissversion

Ärendet

Västra Götalandsregionen har översänt Trafikförsörjningsprogram 2026–2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi på remiss till GR som i sin tur begärt in inspel från kommunerna senast 23 december. Stadsbyggnadsnämnden har fått remissen för direkt besvarande till GR.

Beskrivning av ärendet

Västra Götalandsregionen, regional kollektivtrafikmyndighet i Västra Götaland, har tagit fram ett förslag på trafikförsörjningsprogram för perioden 2026–2029.

Trafikförsörjningsprogrammet är det övergripande styrdokumentet för kollektivtrafikens utveckling. I Västra Götaland revideras trafikförsörjningsprogrammet en gång per mandatperiod. Nuvarande program sträcker sig över åren 2021–2025.

Förslag till beslut om trafikförsörjningsprogram i GR kommer att beredas via GR:s kollektivtrafiknätverk inför beslut i GR:s förbundsstyrelse under våren 2025.

Det anges att det för programperioden råder ekonomisk återhållsamhet med relativt få nya föreslagna satsningar. Inriktningen är att kollektivtrafiken framför allt ska utvecklas genom omfördelning och mer effektivt nyttjande av befintliga resurser för ökad måluppfyllelse. Genomförandet ska vara hållbart ur de tre hållbarhetsperspektiven ekonomiskt, socialt och miljö.

I Västra Götaland innefattar trafikförsörjningsprogrammet inte enbart mål för kollektivtrafik, utan det övergripande målet är *Hållbar och förbättrad tillgänglighet i Västra Götaland*. Under det övergripande målet finns tre målområden med tillhörande prioriterade åtgärder. Programmet innehåller även avsnitt om bland annat förutsättningar, principer för kollektivtrafikens utbud, ekonomi och ansvarsfördelning.

Trafikförsörjningsprogrammets tre målområden är:

- *Kollektivtrafiken ska vara attraktiv och bidra till geografisk tillgänglighet*
- *Kollektivtrafiken ska bidra till jämlika förutsättningar*
- *Kollektivtrafiken i kombination med andra färdmedel ska vara resurseffektiv, klimatsmart och robust*

Som underlag för revideringen av trafikförsörjningsprogrammet togs en förutsättningsrapport fram. Det har gjorts en hållbarhetsbedömning, en prövning av barnets bästa och samråd med olika intressenter och, se bilagor 5, 6 och 7. Utifrån underlaget togs en strategisk inriktning (bilaga 4) fram, där Västra Götalandsregionen tillsammans med kommunalförbunden kom överens om principiellt innehåll och ramar för programmet. Den strategiska inriktningen har sedan legat till grund för framtagandet av trafikförsörjningsprogrammet.

Trafikförsörjningsprogrammet är styrande för Västra Götalandsregionens och Västtrafiks arbete med att utveckla kollektivtrafiken, utifrån de ramar som fastställs i regionfullmäktiges budget. Det anges även i Trafikförsörjningsprogrammet att det är vägledande för kommuner och Trafikverket i deras roll som väghållare och ansvarig för kommunal samhällsplanering.

I remissbrevet önskas svar på ett antal frågor, se nedan:

- Hur ser ni på målstruktur och mål?

- Hur kan er organisation bidra till hållbar och förbättrad tillgänglighet och att övriga mål i trafikförsörjningsprogrammet nås?
- Är någon/några av de prioriterade åtgärderna som ni anser är särskilt angelägna att arbeta med?
- Programmet har en ambition om att bidra till alla tre dimensioner av hållbar utveckling samt att tydligare lyfta barnrättsperspektivet. Hur tycker ni att det är omhändertaget?
- I programmet finns två tabeller som översiktligt redogör ansvar och roller för några berörda aktörer för genomförandet av trafikförsörjningsprogrammet. Är rätt aktörer med/saknas någon aktör? Är tabellerna tillräckligt tydliga?
- Upplever ni att innehållet i den strategiska inriktningen är omhändertaget i remissversionen av trafikförsörjningsprogrammet?
- Är det något som bör förtydligas/saknas?
- Övriga synpunkter

För remissvaret har synpunkter hämtats in från stadsmiljöförvaltningen. Även Göteborg & Co har inkommit med synpunkter.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Göteborgs Stads svar på remiss återfinns i bilaga Stadsbyggnadsförvaltningens svar på remiss trafikförsörjningsprogram 2026-2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi. Kortfattat bedöms innehållet i förslag till nytt trafikförsörjningsprogram som genomarbetat och angeläget samt att målen i stort har samma inriktning som många av Göteborgs Stads mål, exempelvis vad gäller tillgänglighet, hållbart resande och åtgärder kring kombinerat resande. Bedömningen är dock att ambitionsnivån är för låg.

Det framgår tydligt i programmet att det under programperioden råder ekonomisk återhållsamhet. I remissvaret lyfts förståelse för de ekonomiska utmaningarna, men också en stor oro kring vad detta innebär för möjligheterna att möta miljö- och klimatmålen till 2030 och möjligheterna att trafikera den växande staden. Programmet är även på en övergripande nivå, vilket innebär att inte det är möjligt att utläsa vad det kommer att innebära för trafikering och planering av kollektivtrafiken. Göteborgs Stad poängterar därför vikten av en nära och transparent samverkan i planeringen framåt, både på kort och lång sikt, så att planering och utbyggnad av infrastruktur för kollektivtrafik, och möjlighet att trafikera den, går i takt.

Förslaget till nytt program, tillsammans med förslaget för ny Strategisk plan för kollektivtrafik på jämlika villkor, innebär en kraftfull utveckling för arbetet med den sociala dimensionen kopplats till kollektivtrafik. Göteborgs Stad ser detta som mycket positivt, men trycker på behovet av att ytterligare utveckling kring socioekonomiska perspektiv då det upplevs som fortsatt eftersatt.

Göteborgs Stad lyfter att svarstiden för remissen är alldeles för kort. Remissen, med förslaget till nytt trafikförsörjningsprogram och tillhörande underlagsmaterial, är mycket omfattande och gedigen, men den korta svarstiden har inte erbjudit möjlighet att gå igenom materialet eller inhämta synpunkter internt inom Staden på ett sätt som hade varit önskvärt.

Henrik Kant

Jenny Adler

Stadsbyggnadsdirektör

Avdelningschef Strategi och taktik